

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abbon. Dovenetelweg 57a 's-Gravenhage Tel. 68.45.41.
Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 070 - 275154

W E E K B L A D

=====
nadruk verboden

20e jaargang nr.38

=====
14 mei 1976

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn, weet u reeds. En wanneer u niet zelf na zoudt denken, zoudt u hier denkkelijk niet aanwezig zijn. Dus kunnen wij overgaan tot het onderwerp, dat u ons voor deze avond hebt gesteld. Een onderwerp, dat wel enige wonderlijke eisen stelt, zoals blijkt uit de titel

L O F D E R B E L A N G R I J K H E I D
=====

U had wel om een lachspiegel gevraagd, maar dat herinnert mij te veel aan nachtspiegel. En bovendien, alles is op zijn tijd enige lof waard. Dus laat ons de belangrijkheid loven.

Wanneer wij zien, hoeveel mensen alleen uit behoefte belangrijk te zijn in de ogen van anderen, vrijwillig steeds weer voor gek gaan staan, is dit vrolijkheidwekkende verschijnsel alleen reeds een lof der belangrijkheid waard.

Wat is eigenlijk belangrijkheid? Ik meen, dat het voornamelijk een illusie is, die men met anderen denkt te delen. Want wanneer ik zie naar alle mensen, die op hun wijze belangrijk zijn, zie ik steeds weer, hoe zij met kunsten de bewondering en zelfs soms verering van anderen proberen te gewinnen. Ik besef, wat zij proberen te doen en toch vraag ik mij steeds weer af, waarom zij zo gek doen.

Denk eens aan de heer Wiegel: op zich ongetwijfeld een aangenaaft mens. Over deze verklaring zal wel niemand vallen en als iemand toch wil vallen, zal hij nog een flinke smak maken, want Wiegel is de laatste tijd heel wat dikker geworden. Maar wanneer je de man ziet staan, wanneer hij weer eens uitroept, vol verve en met een goede imitatie van verontwaardiging in zijn stem: Het beleid van deze regering is absoluut onverantwoordelijk. Wij zullen dit niet langer aanvaarden",

dan denk ik: Wat heb je dat weer gewichtig gezegd, ook al kun jij er niets tegen doen.

Maar zijn tegenstanders mogen er ook zijn. Op t.v. of radio kunt u steeds weer Den Uyl aantreffen, die met een vaderlijk gezag uitroept: Ik zie er perspectieven in. Waarop ik onmiddellijk denk: Jij moest een baan hebben in de Zeestraat, want daar is het panorama van Mesdag

Bezie al dergelijke mensen eens goed en vraag je dan af: wat maakt een mens **eigenlijk** belangrijk? Ik meen, dat de meeste mensen belangrijk worden door 't feit, dat anderen te stom zijn om te beseffen, dat deze mensen niet zo belangrijk zijn, als zij voorgeven te denken, dat zij zijn.

Het zou veel belangrijker zijn volgens mij, wanneer meer mensen zouden begrijpen, dat de belangrijkheid van zeer velen in feite een onbelangrijkheid is, die alleen maar wordt opgeblazen, tot zij bijna barst. Indien men dit in zou zien, zou werkelijke belangrijkheid eindelijk op de voorgrond kunnen treden.

Want er zijn heel wat dingen, die werkelijk belangrijk zijn. Maar belangrijkheid kan nu eenmaal niet worden aangeduid, of uitgedrukt in kreten. Uw tijd heeft een nieuwe wetenschap geschapen: de kretologie. En de nijvere kretologen vinden steeds weer nieuwe kreten uit.

Dan roepen zij b.v. ; Solidariteit met de derde wereld, schop je buurman dus maar lens . Alleen dat laatste zeggen zij er niet openlijk bij.

Anderen roepen uit: Wij moeten de landbouw steunen. Dat kan, dat is heel eenvoudig: wanneer je de landbouwers weer de kans geeft zelf hun producten te verkopen en niet meer dwingt via veilingen en handel te verkopen, komt zij bij de huidige prijzen heus best aan haar trekken. Maar op het ogenblik verliest de landbouw meer dan de helft van haar potentiële verdienste aan groothandel, tussenhandel, kleinhandel en wie er verder nog tussen zit en een graantje mee probeert te pikken. Bovendien heb je nog die ambtelijke handel, die alles tot de grens belast, om dan een klein deel van het gefinde als subsidie terug te geven.

Leer kreten kennen. Is het b.v. werkelijk zo belangrijk, dat u elke dag een appel eet? Op het ogenblik niet zozeer, want de fruitoogst zal dit jaar wel niet zo goed uitvallen.

Maar ja, geen nood. Er zijn altijd belangrijke mensen, die zich lenen voor het weergeven van bepaalde kreten. Ofschoon ik persoonlijk mij niets belachelijker voor kan stellen dan een ernstig uitzierend man, die u toespreekt: Ik ben Anne Vondeling, voorzitter van de tweede kamer. Ik drink melk!! U ook?

Begrijpen dergelijke mensen niet, dat zij zich daarmee belachelijk maken? Wordt hun belangrijkheid daarmee niet ontmaskerd en gemaakt, tot hetgeen het werkelijk is : een zaak? Ik kan mij iets dergelijks nog voorstellen van de een of andere voetballer, die boven de paar ton, die hij toch vangt, nog een kleine bijverdienste wil hebben. Van zo iemand kun je je voorstellen, dat hij zegt: ik drink voor die ene keer wel een glaasje melk. Voor een keer is het zo erg niet. Maar wat te denken van al deze gewichtige politieke en ambtelijke figuren, die zich met naam en functie aan u voorstellen om onmiddellijk daarna duidelijk te maken, dat zij ook maar melkmulden

zijn?

Wanneer ik zie, hoe z.g. belangrijke personen steeds weer in het openbaar het een of ander zeer nadrukkelijk doen, omdat het openbaar gebeurt, tot zelfs het onoprecht en herhaald omhelzen van tegenstanders, omdat de pers dit wenst vast te leggen, dan ben ik toch wel van mening, dat zij de aard van hun belangrijkheid hiermede ontmaskeren.

Op religieus gebied treffen wij ook al heel wat personen aan, die zich kennelijk belangrijk gevoelen en dit waar proberen te maken voor anderen. Maar wanneer iemand tot u komt en spreekt: Ik breng u de enige Waarheid. Zijt gij bereid om te sterven? of met veel vertoon zijn opvattingen aan de man proberen te brengen, dan is mijn reactie: Die mens moet zoveel reclame maken voor zijn geloof en zichzelf, dat hij kennelijk geen goed product veil biedt.

Ik kan maar niet aan de gewichtigheid van dergelijke verkondigingen geloven. Ja, wanneer er iemand bij u zou komen en u zou vragen: kan ik soms iets voor u doen? Want ik geloof in Jezus en die zegt, dat wij allen voor elkaar moeten leven, ligt de zaak anders. Dan maakt iemand waar, wat hij verkondigt en zijn boodschap is dus iets, wat de moeite waard is om tenminste naar te luisteren en even over te praten. Maar de meeste verkondigers willen alleen met u praten. Verder doen zij niets, tenzij uw bijdragen in ontvangst nemen, u inschrijven en een tractaatje afgeven.

Dergelijke mensen voelen zich kennelijk zeer belangrijk. Maar zijn zij, is hun boodschap dit dan ook werkelijk? Wanneer ik weer eens de een of ander zie leuren met tractaatjes onder de kreet: ik breng u een blijde boodschap, wordt er in mij iets Eftelings wakker en ik hoor het gewoonweg meteen: Kleine boodschap? Kleine boodschap...?

U lacht nu wat en vraagt u af, of dit nog wel een redelijk betoog mag heten. Toch is al, wat ik zeg zeer redelijk: luister maar even:

Wat werkelijk belangrijk is, behoeft zichzelf niet aan te prijzen, of tentoon te stellen. Het overtuigt door zijn wezen en werken. Maar een mens blaast zich steeds weer op, omdat hij en zijn streven voor zijn gevoel niet belangrijk genoeg zijn. En op het ogenblik, dat men begint te overdrijven en te showen, verliest men alle belang bij de werkelijkheid. Een mens echter, die zich niet meer wenst bezig te houden met de werkelijkheid en werkelijke noodzaken en mogelijkheden, kan niet werkelijk voor de mensheid belangrijk zijn.

Laat mij u een voorbeeld geven: Men redeneert in een bepaald patroon, dat zou kunnen gaan: Wij moeten een aantal nieuwe ambtelijke maatregelen gaan treffen. Wij zullen daarom een raad van advies in stellen, die uit zich een commissie ad hoc kan benoemen, welke allereerst zal nagaan, in hoeverre de wet toelaat, dat de raad bepaalde wijzigingen zonder meer voorstelt. Dit is zelden het geval, zodat de raad van advies uit zich een commissie van onderzoek instelt, die nagaat, of men, door een enkel woord te wijzigen, misschien toch zijn zin door kan zetten, danwel eerst een wet zal moeten aannemen. Het resultaat van dit alles gaat dan naar de raad van state, welke het ontvangen advies nogmaals nagaat en bespreekt met de verschillende wetenschappelijk politieke organen van de verschillende partijen.

Waarop de partijen natuurlijk onmiddellijk uit hun fractie kleine commissies kiezen, die de grote boodschap van de regering verder bestuderen in het licht van eigen belangrijkheid.

Maar is het mogelijk beter om dergelijke dingen om te zetten in meer huishoudelijke termen: Nederland is een huisgezin en de kinderen mogen onderling uitmaken, wat er vandaag gegeten wordt. Wat doen zij dus? Zij besluiten een onderzoek in te stellen om te weten, op welke wijze men het geld, dat pa beschikbaar stelt, zo juist mogelijk kan besteden om zoveel mogelijk lekkere dingen te kopen.

Verschillende van de kinderen nemen de fiets en trekken de stad rond om alle prijzen te noteren. Om 8 uur gaan zij weg, maar er zijn veel mogelijkheden, dus wordt het wel een uur of elf, voor zij terug zijn.

Daarop beginnen de kinderen eerst eens over de verkregen gegevens te vechten, daarna gaat de strijd verder over de vraag, wie zijn voorkeur mag laten gelden. Uiteindelijk komen zij echter, rond 14 uur, tot de konklusie, dat zij nu wel het beste menu hebben samengesteld. Waarop men naar moeder gaat. Want die heeft recht van veto, dus is het zeer belangrijk, dat moeder het er mee eens is.

Moeder is het er in grote lijnen wel mee eens. Maar, zo raadt zij aan, zoek een alternatief voor de spruitjes of vraag pa, of hij die wil eten. Want ik weet niet, of hij daar wel van houdt.

De kinderen naar pa's kantoor. Die is juist in bespreking, maar heeft toch wel begrip voor de zaak: "Laat de kinderen maar even wachten." Rond 15.30 u mogen de kinderen eindelijk even met pa spreken. Op de vraag, of hij spruitjes lust, is zijn antwoord: Neen jongens, het spijt mij voor jullie, maar die lust ik werkelijk niet.

De kinderen dus terug naar ma, waar zij rond 16.15 u. aankomen met de mededeling, dat pa geen spruitjes wenst. Na enig beraad komt men tot de konklusie: dan eten wij maar brussels lof. Dan komt de grote teleurstelling:

De groenteboer heeft geen lof meer in voorraad, de goedkope winkel is reeds gesloten en de slager heeft ook niet meer, wat men verlangde. Nieren zijn er niet meer, maar hij heeft voor een vergelijkbare prijs nog wel een lendelapje, dat mager genoeg is. Dat zal hij even murwslaan, dan kan dat nog wel doorgaan voor biefstuk. Daarin heeft men geen zin. Naar andere winkels. Maar er is geen tijd meer en al die lekkere goedkope dingen, die ze deze morgen zagen, blijken uitverkocht, of de zaken zijn al weer gesloten. Uiteindelijk, kort voor 18 uur, nemen de kinderen een beslissing. Zij kopen een grote rookworst en eten daar die avond een sneetje brood bij. Want dat is alles, wat nog aan aanvaardbaars overblijft na die hele dag moeite en zoeken en beraden. Een heerlijk en op de keper beschouwd niet eens zo goedkoop diner, waarmee in feite niemand gelukkig is.

Mogelijk meent u, dat het in de werkelijkheid wel anders gaat. Maar het lijkt er soms veel op. Wanneer de kinderen niet zo veel mogelijk voor het geld hadden willen hebben en vooral ook niet te gewichtig hadden gedaan met hun vergaderen en vechten, wie nu eigenlijk gelijk had bij een bepaalde keuze, was het diner mogelijk iets duurder, maar zeker smakelijker,

voorzamer en meer bevredigend voor allen geweest.

Zij hadden samen moeten uitgaan en eenvoudig kopen, wat zij wilden. En wanneer zij dan spruitjes hadden meegebracht, zou moeder die voor hen wel hebben gekookt en gekeken hebben, of er voor pa mogelijk nog een restje van gisteren in de koelkast stond. Iets, wat toch meer en meer het lot wordt van vaders, die geen genoegen willen nemen, met hetgeen vrouw en kinderen voor hen besloten hebben, zeker in deze tijd van emancipatie van de vrouw.

Trouwens, voor mij klinkt ook dit laatste als een leuze: de emancipatie van de vrouw. Waarvan, waaruit, hoe? Uit het gezin? Neem mij niet kwalijk. Maar wanneer je als vrouw trouwt, weet je toch, waaraan je begint?

Sommige dames zijn echter niet tevreden, met hetgeen zij dan toch zelf gekozen hebben. Zij roepen uit, dat zij een vol en belangrijk vrouwelijk leven willen voeren. Mij best. Je kunt dat doen en desnoods alles opofferen aan je behoefte ook maatschappelijk belangrijk te worden. Maar na de zesde echtgenoot en het zevende baantje zal menige vrouw zich toch wel af gaan vragen, of haar keuze nu werkelijk zo goed was en haar "aandeel in het maatschappelijke leven" werkelijk zo belangrijk.

Is het zo belangrijk voor een vrouw - of wat dat betreft voor een man - dat zij of hij deel heeft aan de maatschappij en daarin erkenning krijgt? Of is het menselijk belangrijker, dat men gelukkig is?

Het is maar een vraag. Er zijn natuurlijk wel mensen, die zich gelukkig wanen, omdat zij een te dikke huid hebben. Die kun je alles aandoen en zij bemerken er niets van. Op C-rem loopt een meneer van Stekelenburg of zo steeds met een radio en t.v.-bord voor zijn hoofd, waarop alles afkaatst. Hij acht zich zeer belangrijk en zendt alle problemen naar degenen, die ze hebben, terug. Mogelijk denkt hij: wie kaatst moet de bal verwachten. Maar eens zal dit ook hem overkomen, geen vrees.

Hij heeft een baas, die eveneens erg kapabel is. Maar het is een kapabele dikhuid, want voor hem bestaat er maar een belangrijke waarheid: zijn gelijk. Daar zijn gelijk in zijn ogen het enige gelijk is en daardoor het enige, wat werkelijk belangrijk is, is hij een belangrijk man.

Het is duidelijk, dat een ieder, die een andere volgorde van belangrijkheid aanhoudt, kan, wanneer hij lastig genoeg is, tijdelijk zijn zin van hem krijgen. Maar daarna moet zo iemand toch zo snel mogelijk op zijn nummer worden gezet. Want een ieder moet beseffen, wie belangrijk is. Anders zou de baas mogelijk kwetsbaar worden, want wie zijn belangrijkheid in de ogen van anderen en zichzelf verliest, verliest ook zijn pantser van rechtzinnigheid. En dat is van het grootste belang. Want iemand, die dit pantser kwijt raakt, zal soms wel eens aan eigen gelijk en belangrijkheid twifelen. En wanneer je daaraan zelf al twijfelt, geloven anderen daarin geheel niet meer en ben je je macht over hen geheel kwijt.

Wat ons tot de vraag brengt, wat nu eigenlijk een belangrijk man is, b.v. op CRM. Van Doorn niet. Die is wel belangrijk op CRM, maar wij nemen iemand anders als voorbeeld.

Een hoge beambte besluit, dat wat meer subsidies gegeven moeten worden. Dat is nodig, want anders zouden enkele gelden van de huidige begroting over blijven staan en dat mag niet, want dat maakt het moeilijk een hogere begroting aanvaardbaar te maken. Hij zoekt een geschikt sujet.

Daar komt er al één : Meneer, mag ik u even spreken. Ik ben hier in Holland met mijn kunstzinnige poppenkast. Maar er zijn moeilijkheden met het vervoer. Ik wilde u vragen, of het mogelijk is uwerzijds hiervoor enige gelden bij te dragen.

De ambtenaar, die wordt aangesproken, zie je denken: Poppenkast? Dat is iets voor ons. Dat is kunst en bovendien nog politiek. Het is zelfs volkskunst, folklore. Die moeten wij bevorderen.

Hij verzoekt de man plaats te nemen en gaat naar zijn belangrijke chef. Die is al lang blij met een aanvraag voor subsidie. "Hoeveel wil de man van ons hebben?" "500.-" "Is de man gek? Vijfhonderd gulden! Zeg de man, dat hij minstens f 3000.- aanvraagt, anders krijgt hij niets. Wat denkt die vent wel? Dat wij hier zitten om aalmoezen van vijfhonderd gulden uit te delen? Vraag liever, of hij wat heeft aan anderhalve ton of zo voor een sociaal jeugdcentrum. Dan kan hij daar zijn poppekast ook nog vertonen."

Op deze wijze groeit dan de belangrijkheid van de afdeling, het aanzien en de belangrijkheid van de chef en zo wordt de folklore in Nederland in stand gehouden. U lacht. Maar ligt deze parodie niet erg dicht bij de werkelijkheid? Kleine dingen tellen in uw maatschappij steeds minder. Grote dingen geven belangrijkheid, die tellen. Het andere niet.

Laat ons dan de belangrijkheid loven, die menige groep subsidies heeft bezorgd, die zij anders nooit gekregen had. Laat ons de belangrijkheid loven van de mensen, die bereid zijn om met veel technische achtergronden en studie zich voortdurend tegen de zin van een ieder bezighouden met de verheffing des volks. Laat ons hen allen loven, eren en gadeslaan, genietend van hun belangrijkheid.

Zie hen voor de heffe des volks staan en uitroepen: De nullijn, an me nooit niet. Soms merk je nog even, dat zij dit kennelijk in hebben moeten studeren, want thuis spreken zij anders. Maar het komt er mooi, volks en overtuigend uit. De daarop volgende woorden hebben kennelijk weinig studie vereist. Het is een soort glansrol, die steeds weer wordt gespeeld: Het kapitaal en dan komt er het een en ander.

Dergelijke belangrijke mensen hebben kritiek op alles, op de wijze, waarop bedrijven worden geleid en wat al niet meer. Maar bied hen eens aan, een bedrijf over te nemen, met de plicht een niet hoge, maar redelijke rente op het geïnvesteerde kapitaal uit te keren. Hun antwoord, niet eens ingestudeerd, is meer dan volks: an me nooit niet.

Wat duidelijk is. Want wanneer die mensen zelf winst moeten gaan maken, om renten uit te keren en daarom de lonen niet onbeperkt kunnen laten stijgen, is het voor hen niet meer mogelijk altijd te kankeren tegen het winstmakende kapitaal. Dat zou hun belangrijkheid schaden en bovendien vrezen zij, dat zij als leiders van een dergelijk bedrijf geheel geen winst zouden weten te maken. Waarvan acte.

Voor dergelijke mensen schijnt te gelden: zolang je ageert tegen iets, ben je een belangrijk man zonder enige verantwoordelijkheid. Het is dan ook veel gemakkelijker op te staan en te zeggen:

Is het de minister bekend, dat bij overbodige schietoefeningen 120 .000 patronen verknoeid zijn? Wat denkt de minister daartegen de ondernemen?

Belangrijker, maar ook verantwoordelijker zou het voor het volk zijn, wanneer men er achter kwam, hoe het nu eigenlijk zit met dit oververbruik. Maar dat is moeilijk, want in dat geval zou men zelf een aansprakelijkheid moeten aanvaarden, die tot kritiek op eigen persoon zou kunnen voeren en mogelijk de onjuistheid van eigen inzichten kenbaar zou doen worden. Daarom vermijdt men gemeenlijk het geven van een werkelijke oplossing en doet men liever alsof.

U wilt weten, of dit waar is en hoe dit zit? Dat kan. Een militaire eenheid krijgt voor schietoefeningen de mogelijkheid munitie aan te vragen, zowel flodders als scherp. Men krijgt dan gemeenlijk minder, dan men heeft gevraagd, dus vraagt men altijd meer aan, dan men meent nodig te hebben.

Wanneer je nu aan het einde van het jaar niet het geheel van je toewijzing hebt gebruikt, krijg je het volgende jaar automatisch minder. En mogelijk zou je dan juist wel de gehele toewijzing nodig kunnen hebben. Men zorgt er dus altijd voor, dat alles, wat men heeft, op is kort voor het eigenlijk op zou mogen zijn. Dan laat je z.g. een schietoefening vervallen door gebrek aan munitie. Dit vergroot de kans, dat je een volgend jaar je aanvraag geheel krijgt toegewezen. Maar om zeker te gaan, vraag je natuurlijk wel rond 20% meer aan dan je werkelijke behoefte schijnt te zijn. Waarop je dus aan het einde van het volgende jaar weer veel munitie moet gaan verspillen om te zorgen, dat je ... enz.

Zou behoefte aan belangrijkheid hierbij een rol kunnen spelen? B.v. : het is van belang, dat ik werkelijk alles krijg, wat ik nodig meen te hebben. Geeft men mij dit niet, dan ben ik kennelijk niet belangrijk genoeg in de ogen van degenen, die weten, wat ik gevraagd heb. Door handigheid maak ik dus duidelijk, dat ik werkelijk belangrijk ben en worden de kansen voor een bevordering groter dan zonder dit. Dat daarbij wat munitie verspeeld wordt, telt in dit geval niet. Wanneer het oorlog is, tel je toch ook de patronen niet, die soldaten verschietsen, nietwaar?

Toch, ondanks dit alles, zing ik de lof van de belangrijkheid. Want waar zou de wereld zijn zonder die mensen, die de gehele wereld bereizen en geschenken van andermans geld uitdelen om zo relaties te herstellen, die nooit verbroken waren, of nooit kunnen bestaan. Zij zorgen, dat er geen conflicten ontstaan buiten die conflicten, die toch reeds onvermijdelijk zijn.

Trouwens, die mensen hebben soms symbolische namen. B.v.: Kissing (h)er. Ik weet niet, wie die "her" is. Mogelijk is het overal een ander, mogelijk is het altijd weer dezelfde. Maar kissing doet Kissinger zeker vaak en graag.

Deze man reist overal heen en geeft overal presentjes om zijn eigen belangrijkheid aan de gehele wereld te verkopen.

Om zijn eigen belangrijkheid aan te tonen, moet hij natuurlijk de wereld ook duidelijk maken, hoe belangrijk de Usa is. Maar soms heb je het gevoel, dat voor hem dit alleen maar een bijkomstigheid vormt.

Ook in uw land is er iemand, die zo nu en dan op reis gaat en wat miljoenen weggeeft om te laten zien, hoe belangrijk hij wel is en natuurlijk ook om de mensen duidelijk te maken, hoe ruimdenkend en belangrijk het kleine Nederland toch is. Het is belangrijk, zo nu en dan vermanend de vinger op te heffen tegen het buitenland, dat ondeugend is, zelfs al kost dat meer aan handelsrelaties of gerichtte hulp miljoenen dan verantwoord is. Dat echter telt. Dat voor de gewone man de aard-appelen te duur beginnen te worden, is natuurlijk vervelend. Een paar miljoen kun je daarvoor desnoods ook wel offeren. Maar niet te veel. Het is belangrijker, dat men buiten eigen land voldoende kan weggeven om daar mee te tellen.

Het zoeken naar dit soort belangrijkheid betekent natuurlijk ook een vervreemden van de alledaagse werkelijkheid. In je belangrijkheid verliest men toch het overzicht op dat, wat alle dagen wel geschiedt? Men vraagt niet meer : hoe leeft een mens, maar hoe men toch de wereld ziet, de kosmos en de economische tendens.

Twee centen meer of minder op dit of dat, wat maakt dit uit. De mensen hebben het toch goed, die kunnen best betalen en wij hebben alles nodig, wat wij krijgen en meer. Want belangrijk zijn kost geld en wie zal dat betalen? Wij moeten nemen, waar wij het man kunnen halen. Wij kunnen niet meer gaan geven, of neen.

Alleen wanneer iemand daardoor meer aan ons gebonden raakt en mijn belangrijkheid wat meer erkent, dan kun je mogelijk nog iets geven. Een kleine subsidie op de huur, een vergoeding voor een extra uur van werk, met praten doorgebracht en mogelijk wat extras voor iemand, die door sociale overmacht in nood gekomen is, mits dit bekend zal worden.

O, het is belangrijk, dat men de belangrijkheid erkent. En hoe gewone mensen leven, hoe Jan Publiek zich draait en wendt, maakt - tot het weer verkiezing wordt - maar weinig uit, is geen gegeven bij onze plannen voor belangrijkheid en omvorming van het bestaan.

Ik zing de lof van de belangrijkheid. Oorlogen op deze wereld zijn immers altijd weer ontstaan, dank zij de vraag, wie toch wel de belangrijkste was, de machtigste? Strijd is meestal het gevolg van eigenwaan. Dan sterven mensen, terwijl belangrijkheid elders heft het glas. Dan spreekt men over strijd en recht, wenst strijdgenoten heil en zegen en straalt zo, van zichzelf overtuigd, anderen zijn belangrijkheden tegen.

Ik zing de lof van de belangrijkheid. Ik zing nu lof aan alle opgeblazen dwazen, die dansen voor 't groot publiek. Maar dreigt men hun belangrijkheid, is er gegooi in alle glazen, zij zijn er niet of worden ziek.

Ik spreek voor allen, die in schijn van hun belangrijkheden weten, wat de waarheid is op deze aarde en of het ijzeren gordijn dialectisch historisch verantwoord opgetrokken is of niet.

Ik loof hen, die onmiddellijk weten, of een staatsman, die niet meer meeloopt in de pas, verstandig is of niet. Zij kennen al, zelfs de totaliteit. En is het niet genoeg voor gewone mensen om te dragen, wat zij doen. Er zijn nog anderen, die hun rechten en belangrijkheid op hogere machten schragen.

Voorwaar, de heer heeft mij gezegd, ik spreek u uit zijn naam : vereer eens Hem, tot de kollekte afgelopen is, doe dan maar, wat u prettig is, dat is Hem aangenaam.

Op grond van onze moederkerk, de waarheid en de zegen van het leven, zend ik u deze zendbrief toe. Ik heb Gods wil hier neergeschreven. Bedenk, de voortplanting van het geslacht is van enorme belangrijkheid, mits ge, zodra dit is gebeurd, u verder slechts aan God en kerk toewijdt. Een inkomen uit aards bestaan, soms toch nog onverhoopt verkregen, geeft gij aan ons voor het heerlijk werk. God schenkt u dan daarvoor Zijn gulle zegen.

Hij heeft een religieus systeem en zal u, wetenschappelijk onderlegd, verheffen tot de werkelijkheid. Dank zij de wetenschap zal elke mens, die tot nu toe geestelijk niet was ontwikkeld en onder de materie lijdt, worden vrijgemaakt van ziel. Komt tot mij, roept hij uit, gij allen, die het leven niet meer meent te kunnen dragen. Ik help u graag, maar moet voor al, wat ik u biedt, helaas een redelijk hoge bijdrage van u vragen.

Natuurlijk, die belangrijke mensen hebben groot gelijk en bijna elk van hen wordt, onopvallend, langzaam maar uiteindelijk toch beslist, verkapt of openlijk, zeer rijk, een mens, die alles heeft, een echte kapitalist.

Ik heb er niets op tegen, dat men u predikt, hoe anderen zeggen, dat gij uw wegen moet gaan. Maar als u zegt, dat degene, die u zo preekt, erg belangrijk moet zijn, zie ik u toch vragende aan .

Ik geloof in de belangrijkheid van een ieder, die zich belangrijk acht, wanneer hij niet slechts woorden spreekt, maar waarmaakt, wat hij zegt. Wanneer zijn woorden overnacht worden tot een daad en deze daad bewijst, dat goed is, wat deze belangrijke mens ons als belangrijk prijst.

Ik zing de lof van de belangrijkheid. Want waarom, zeg nu zelf, zou men de belangrijkheid ontkennen? Er zijn zaken, die zeer belangrijk zijn voor elk menselijk bestaan. U meent, dat dit niet juist is, waan? Hoed tien minuten lang de adem in. U weet dan, wat ik bedoel.

Ga eens een jaartje door de wereld zonder contact met mensen, zonder een gevoel van saamhorigheid. Dan weet je, zo wil ik niet leven. Belangrijk is dit dus zeker wel, geen waan, geen spel.

Is nu het gegeven: lachspiegel der belangrijkheid een spot met deze zaken, die het leven vormen, tot menselijk leven maken? Maar neen. Ik voel mij dan genoopt de lof te zingen van de belangrijkheid.

Maar dan van dat, wat werkelijk belangrijk is. Ik zing de lof van het menselijke leven, de lof van de natuur, belangrijk voor al menselijk bestaan. Ik zing de lof van mensen, die elkander helpen ook zonder theorie, mensen die niet stellen holle waan in de plaats van menselijkheid en menselijk begrip.

Ik zing een loflied aan de belangrijkheid van hen, die zelve zich onbelangrijk achten, maar door wat zij zijn, het geven van hun krachten, het mogelijk maken, dat de mensheid beter leeft.

Belangrijk is het gevoel van God, of geest, of kracht. Iets wat je wezen, leven inhoudt geeft, je sterker maakt en, meer nog, doet leven zonder angst voor dood en nacht.

Belangrijk is het jezelf te zien, zoals je bent, iets te beseffen van je eigen werkelijkheid en niet alleen te spelen het spel van één, die ook zichzelf bedriegt, terwijl hij door al, wat hij zegt en doet, tot heel de wereld liegt.

Ik zing de lof van de belangrijkheid, de belangrijkheid van de vreugde en de pijn, de belangrijkheid van de dag en de nacht. De belangrijkheid van het zijn in tegenstelling uitgedrukt en zo intens beleefd. Belangrijkheid bezing ik zelfs in de tijd, die ook een mens soms een besef van eeuwigheden geeft.

Jaja, ik zing de lof van de belangrijkheid, maar niet van al die opgeblazen zakken, die, in zichzelf verdiept, zich vol met friet en mayonaise pakken, totdat boven hunne riem als vetbalonnen, welvaartsvol, zacht door de straten drijven tot eindelijk de gezwollen lijven weer in de auto zijn geperst en men in volle vaart belangrijk weer op stap gaat, naar volgende praat en volgend maal.

Want welvaart is een dwaas verhaal ! Kapitaal en arbeidskracht vind ik al evenzeer slechts schijn van een belangrijkheid, die slechts naar voren wordt gebracht door wat de mensen zijn. Want arbeid vormt altijd zich weer tot kapitaal en kapitaal wil arbeid kunnen beheersen, mengen tot een nuttig doel. Ik heb zo het gevoel: de partijen spelen om dezelfde pot. Dat is belangrijk, niet wat zij u zeggen.

Of krijgt u innerlijk nog steeds dat diep ontroerd gevoel, wanneer de voormannen hun stem verheffen en de voorzitter van neerlands grootste bank spreekt over economisch traag herstel en economisch grote noden, de komst van grote werkloosheid?

Ik zeg u: hun belangrijkheid berust op de kracht van anderen of op de zwaarte van het geld, dat men zelf nog niet bezit. Denken mensen niet alleen aan geld, dan heeft de man het mis en verdwijnt veel belangrijkheid in samenwerken, samenstreven, samen lachen, samenleven in oprechte menselijkheid.

Maar als je op de penning bent en steeds de centen telt, dan krijgt die bankmeneer gelijk, is hij belangrijk, de grote held, die waarlijk waar gesproken heeft. Ook zijn belangrijkheid is kennelijk iets, wat anderen hem geven, omdat zij zelf niet weten, wat hen belangrijk is in het leven.

En nu dit is gezegd, heft u een kansje tot protest.

De image van een mens is toch van belang?

De image van iemand is een op de persoonlijkheid aangemeten karnevalsmasker, dat men alle dag draagt, wanneer men meent, dat anderen je kunnen zien.

M.a.w. : een image is gemeenlijk niet meer dan een potje belazer. En als iemand zijn belangrijkheid voornamelijk aan zijn image ontleent, zo vraag ik mij toch af, wat de feiten wel zijn en kom tot de konklusie, dat die anders liggen dan men denkt.

Een voorbeeld? Wel, een generaal, die een goed image opbouwde als bevrijder en beschermer van de democratie tijdens de laatste wereldoorlog, had men eens nader moeten onderzoeken. Dan had men kunnen konstateren, dat hij in zijn jonge tijd met veel geweld opstanden onderdrukte, mensen in gevangenissen en concentratiekampen liet opsluiten en voorstander was van de harde lijn, maar wel gevoelig was voor elke voorspraak, die een gevangene van invloedrijke mensen gewerd. Maar ja, dat paste natuurlijk niet zozeer bij het image van de vlekkeloze vrome en dappere held en voorvechter van werkelijke democratie.

Het schijnt mij toe, dat veel mensen voor mannen en voor-gangers kopen, zoals zij ook zeepoeder plegen te kopen: men let wel op het fraaie uiterlijk, maar niet op wat er in de verpakking zit.

Om te genezen zou men eens moeten zien, hoe iemand een image wordt aangemeten: U moet bezadigd lijken, sterk en rustig overtuigend zijn. Men moet aan u kunnen zien, dat u een rijp en onzelfzuchtig mens bent. Maar uw mond is veel te zinnelijk, te week. Een snor, die zal daaraan wat doen. Dat lijkt al meer. Maar nog ontbreekt er iets van mannelijkheid en rust. Ik weet het al: een pijp.

Het is het nog niet helemaal. Het haar moet anders worden opgemaakt, een slag er in. Zo, nu kan men zien, dat u niet alleen maar diep en ernstig bent, maar dat u met uw diepe rust de menselijkheid erkent. Alleen de ogen... die staan flauw, onrustig wat. Het bederft veel van het effect. U draagt geen bril? Das jammer. Kijk, ik heb een mooi montuur. Dat ziet meteen al anders uit. Het maakt u zo geleerd, zo wijs. Ik zet wel vensterglas er in. Loop nu eens heel bedaard en vol gewicht.

Mooi, mooi, dat is al een heel ander gezicht. Het juiste uiterlijk is het begin van de belangrijkheid.....

Wees eens eerlijk, wordt zo niet menig image geschapen? O, daar komt iemand er achter, dat ik dit niet alleen maar uit mijn geleende duim heb gezogen. Het is bijna letterlijk historisch waar, wat ik u hier verteld heb. Alleen, dit is natuurlijk iemand, die een maatschappelijk aanvaardbaar image zoekt, maar er zijn ook anderen.

Iemand is tegen gevestigde orde, tegen de maatschappij. Maar hoezeer je ook tegen de maatschappij bent, wanneer je niet opvalt, let niemand op je en ben je dus niet belangrijk. Weet je wat: Trek aan die vuile broek vol rafels. Hang eens wat gek rond je nek en verzorg je haren niet te veel. Een baard doet het ook goed, maar dan wel wat vet er in, dat de haren niet te schoon, de springerig lijken. Zet dan 'n knijpbrilletje op, een soort Lennonbrilletje. Je bent er al bijna. Nu heb je alleen nog maar een spandoek nodig en een agent van politie, die je een keer of drie in elkaar slaat en je hebt het gemaakt, man. Dan ben je meteen een belangrijk progressief persoon geworden.

Neem mij niet kwalijk, dat ik het zo stel. Maar zo maak je jezelf een image. Bent u iemand, die wil aantonen progressief te zijn, maar toch maatschappelijk, dan kunt u beter een smetteloos witte broek aantrekken, die u regelmatig wast. Trek die dan desnoods rustig over uw ongewassen onderstel, wanneer u tegen dit laatste bezwaar hebt. Het stralende wit van die pantalon is dan een maatschappelijk progressief symbool.

Nu heb ik niets tegen dergelijke symbolen, begrijp mij goed. Maar in dergelijke gevallen vraag ik mij wel eens af: Komt belangrijkheid dan alleen van het zitvlak? Of stamt zij alleen uit haren en baard? Ik dacht, eerlijk gezegd, dat Samson overleefd was, zeker in een tijd, waarin men zoveel Delila's heeft.

Dat kan geen werkelijkheid zijn. Een man, zo stelt men, moet spreken tot de mensen. Vrouwen moeten zwijmelen, wanneer zij hem zien en mannen moeten hem zien als een vriend, een kameraad, een man, die met zijn wijsheid naast en achter ons staat.

My name is Ford, Jerry Ford. I am your candidate. Will you vote for me? I am sure we will make it, We will make it..... Sure, maar wat? Dat is image. En dat maakt duidelijk, dat je, wanneer je "image" zegt, het feitelijk hebt over de grote komedie.

Belangrijkheid is trouwens meestal een grote komedie. Er zijn natuurlijk mensen, die zelf geen nut meer hebben, van hetgeen zij bereiken. Soms wordt iemand pas werkelijk belangrijk, omdat hij dood is. Schilders b.v. leven van de contra-prestatie of niet veel beter, zolang zij leven en zij zijn nog niet dood, of iemand begint hun belangrijkheid te roemen om zo de beperkte oplage van hun werken voor goede prijzen aan de man te kunnen brengen. Zelfs van van Gogh kun je zeggen, dat hij vele mensen rijk heeft gemaakt door zelf tijdig en arm te sterven.

Rembrandt is trouwens ook meerdere malen failliet gegaan. Wanneer hij echter een dubbeltje zou hebben gehad voor alle mensen, die ooit bewonderend voor de Nachtwacht stil zijn blijven staan, zou hij zeker een belangrijk en rijk mens geweest zijn in zijn dagen.

Waarmede ik maar wil vragen, waarin die belangrijkheid dan wel schuilen mag? Men zegt wel eens :belangrijk is dat, wat je nalaat. Maar er hoort meer bij dan dit alleen. Je belangrijkheid kan alleen blijken uit hetgeen je achterlaat, wanneer je voorbij bent gegaan.

Wij kunnen natuurlijk nu grappen maken over Den Uyl, of over dat leuke pagekopje, dat nu minister van justitie is en bovendien een zo suggestieve naam heeft....

Spitsvondig!

Toch niet. Wanneer de man van Agt heet en die naam zo liefelijk mompelt, zoals hij pleegt te doen, wanneer hij zich voorstelt, lijkt het mij moeilijk uit te maken, of hij zich nu werkelijk voorstelt danwel inviteert....

O, nogmaals: Ik heb niets tegen die mensen, begrijp dat goed. Maar of zij werkelijk belangrijk zijn, blijkt eerst, wanneer zij weer weg zijn. Het is natuurlijk gemakkelijk te roepen : "wij kunnen nog meer doen" en dan anderen te laten zitten met de schulden, die je gemaakt hebt. Zoals het gemakkelijk is aan te dringen, of een zeer milde handhaving van de orde en anderen met de brokken te laten zitten, wanneer er geen orde meer bestaat. Dergelijke zaken zijn doodeenvoudig. Dan ben je mogelijk een ogenblik lang schijnbaar een belangrijk mens. Maar wat ben je dan werkelijk?

Er zijn soms mensen, die helemaal niet zo briljant overkomen bij de massa. Neem b.v. Willem Drees. De oude wel te

verstaan. Die nieuw geprogrammeerde slaat niet zo aan, mogelijk omdat hij te snel en te veel keft. Maar die Oude Drees heeft heel wat tot stand gebracht.

Toch kon je, toen hij bezig was, niet zeggen, dat hij zo belangrijk en opvallend was. Maar nu, na jaren, kun je terecht zeggen: Drees was een belangrijk mens en heeft veel tot stand gebracht.

Zeker, er zijn mensen, die in deze dagen nog steeds warm lopen voor de belangrijkheid van de een of andere mens, of voor een achterhaald maatschappijbeeld. Dat zijn gevallen van exaltatie senilitatis, opgewondenheid veroorzaakt door verval van reactievermogen. Ik gun een ieder zijn beeld van belangrijkheid, wanneer hij maar niet van mij eist, dat ik zijn denkbeelden onderschrijf.

Is b.v. het hebben van een boterbriefje zo belangrijk? Heeft dit zin? Wettelijk schijnt het nog steeds bepaalde voordelen te hebben, dat is waar. Maar ik dacht, dat het belangrijkste nog steeds de wijze is, waarop twee mensen samen leven.

Is het werkelijk zo belangrijk, dat u een aantal diploma's hebt? Ik heb iemand eens horen zeggen: een goed student is iemand, die in zo kort mogelijke tijd vele diploma's haalt om daarmee een baan te vinden, waarin hij alles wat hij geleerd heeft, weer kan vergeten. Volgens mij is het belangrijker, wat iemand presteert, wat hij werkelijk kan dan alles, wat hij volgens een velletje papier eens geweten heeft.

Wat maakt iemand tot een belangrijk mens? Geen bereidwilligheid of prestatie. Je bent een belangrijk mens, wanneer je er bent en andere mensen wat gelukkiger worden, omdat je er bent. Dat is volgens mij het allerbelangrijkste, wat er bestaat. En dat is vaak een kwestie van kleinigheden.

Het is gemakkelijk uit te roepen, dat mensen in grote lijnen moeten denken. Erg belangrijke en gewichtige mensen zien altijd weer alleen de grote lijnen. Zij denken in zo grote lijnen, dat zij over het hoofd zien, dat er mogelijk ergens reeds nu 'n klandestien atoombommetje klaar ligt. Wanneer een deel van de aarde dan door hun bemoeiingen in vuur vergaat en zij aan onze zijde komen, is de kans groot, dat zij nog steeds de belangrijke Piet willen spelen en zeggen: zie je, wat ik met doorzetten tot stand heb gebracht?

Men denkt vaak, dat de mens, die grote dingen nastreeft, een belangrijk mens moet zijn. Maar degenen, die een pseudo-belangrijkheid zoeken, zijn nu reeds bezig met het jaar tweeduizend. De mensen, die werkelijk belangrijk zijn, maken het u mogelijk vandaag in leven te blijven en gelukkig te zijn. Dat is de werkelijkheid.

Wie de lof van de belangrijkheid wil zingen, moet allereerst die lof wijden aan de mensen, die er eenvoudig zijn, wanneer je hulp nodig hebt en je zo het leven mogelijk maken.

Prestatie maakt niet zo belangrijk. Ik zie soms mensen ontstellende zaken produceren. Zoals die mensen, die geheel nieuwe steden produceren op papier en daarbij aan alles denken, behalve aan de mensen, die eens in die steden zouden moeten wonen. Die moeten het maar nemen, zoals het komt.

Dergelijke mensen vechten met alle middelen om hun plannen om te zetten in werkelijkheid, want dat is voor hen de maatstaf van hun belangrijkheid, het gewicht van bereiking.

Hoevaak zie je niet, dat ontwerpers uitgaan van het standpunt: Ik heb er voor gewerkt, ik heb nu eenmaal de zaak zo ontworpen, nu zal het ook zo en niet anders worden uitgevoerd. Waarom eigenlijk? Een dergelijke prestatie wordt snel een wanprestatie op het ogenblik, dat men vergeten blijkt te hebben, dat je daarmee niet alleen iets moet bewijzen, maar ook je medemens en wat gelukkiger moet maken.

Toch zijn dergelijke plannen en hun gevolgen soms leuke dingen voor de mensen. Ik heb uw stad even nagegaan, toen ik met dit onderwerp bezig was. Doorzetters hebben b.v. midden in de stad een viaduct gebouwd voor snelverkeer, dat nu dreigt dood te lopen. Maar ik kwam daarbij ook tot de conclusie, dat men, door dergelijke plannen zonder meer waar te maken en geen rekening te houden met het eigene van de stad en de wensen van bewoners van die stad, de buurtbewoners in die omgeving tot elkaar gedreven heeft en zo wel weinig voor het verkeer, maar veel voor intermenselijke contacten tot stand heeft gebracht.

Wat is belangrijk? Dat is de vraag, die wij onszelf nu nog steeds stellen. Want ik wil de lof zingen van de belangrijkheid van alles, wat werkelijk zinvol is. Nu ik echter het einde van deze inleiding naderbij zie komen, wil ik u nog even opsommen, wat volgens mij zeker niet belangrijk is.

Onbelangrijk zijn de mensen, die bezig zijn de maatschappij naar hun idee te vervormen. Belangrijk zijn de mensen, die het mogelijk maken, dat de maatschappij zichzelf verandert.

Onbelangrijk zijn de mensen, die overal regels voor maken, want zij belemmeren de vrijheid van anderen en bereiken toch op de duur weinig of niets. Belangrijk zijn de mensen, die anderen leren met hun eigen aansprakelijkheden en verantwoordelijkheden te leven. Want zo draagt men bij tot de bewustwording van de mensheid en de leefbaarheid van de wereld.

Onbelangrijk zijn mensen, die voortdurend bezig zijn de wereld met woorden tot een geheel aaneen te lijmen. Belangrijk zijn de mensen, die de mens in elke medemens weten te vinden, ongeacht de taal die hij spreekt, de kleur die hij heeft, of het geloof dat hij belijdt. Want menselijkheid wordt geboren uit het erkennen van elke mens als medemens, niet uit een politiek of economisch systeem, dat alle landen van de wereld samenvoegt.

Onbelangrijk is een verhoging van inkomen. Want de uitgaven zullen steeds sterker stijgen dan het inkomen, zelfs bij de staat. Wel belangrijk is de daadkracht. Dat wat wij snel volvoeren, de besluiten die wij snel nemen en tot feit maken, zijn belangrijk, want alleen dan zullen daden en besluiten nog samenhang tonen, met hetgeen nu leeft en gebeurt. Voorkom dat je de dromen van het verleden waarmaakt op een ogenblik, dat zij voor velen reeds een nachtmerrie geworden zijn.

Onbelangrijk zijn alle dingen, die niet samenhangen met je medemens. Belangrijk is alles, wat je beter doet beseffen, wat je zelf bent, wat je medemens is en wat je als mensen te samen kunt zijn.

Daarbij laat ik het. Na de pauze kunt u vragen, protesten en opmerkingen bij mij kwijt. Ik beloof u nu reeds, dat ik in mijn hantering van de taal dan bondiger zal zijn dan tot nu

toe. Want ik weet wel, dat mijn inleiding langer is geworden, dan zij gewoonlijk is. Maar ik krijg zo zelden de kans een inleiding te houden, dat ik dacht: nu moet het maar eens goed gebeuren.

Tot straks.

--0-0-0-0-0--

Zo, daar ben ik weer.

Het tweede deel van de avond zou het leukste deel moeten zijn. Want dan krijgt u de kans om te zeggen, wat u zeggen wilt, mits u iets te zeggen hebt. Want je kunt wel veel zeggen zonder iets te zeggen, omdat je niets te zeggen hebt en toch iets wilt zeggen, maar dan moet ik waarschijnlijk weer zeggen, dat er op hetgeen u zegde, niet veel te zeggen valt. En dan vraagt u zich af, waarom ik dat gezegd heb. En zo voorts. Laat mij daarover maar niets meer zeggen en eerst eens kijken, wat u te zeggen hebt.

x Wat denkt u van hetgeen de mensen belangrijk vinden?

- Ik vind, dat de mensen gemeenlijk dat belangrijk vinden wat een ander is of heeft en daarvoor vergeten, wat werkelijk belangrijk is: hetgeen zij zelf in feite bezitten en hetgeen zijzelf in feite zijn.

Ik heb gezegd, want ik zou dit kort afdoen. Ik kan er natuurlijk ook een preek van twee uren over houden, maar daarmee heb ik geen goede ervaringen gehad.

Bij mijn leven ging ik wel eens uit zakelijke overwegingen naar de kerk. Ik zat in de kleine kleinhandel, vandaar. Ik heb het volgende nooit vergeten: Preekte de dominee niet meer dan een half uur, dan ging je naar buiten en wist je nog precies, wat hij gezegd had. Een andere dominee preekte over hetzelfde onderwerp eens twee uren. Toen ik buiten kwam, had ik nog moeite om wakker te worden.

Heeft U nog iets?

x Gebeurtenissen in de geschiedenis worden belangrijk geacht als knooppunten in de historie. Zien de mensen dit juist of verkeerd?

- De mens ziet gemeenlijk wel gevolgen, maar beseft zelden de werkelijke oorzaken. Werkelijke knooppunten in de historie worden nooit bepaald door de grote ontwikkelingen, die u ziet. Zij zijn eerder het gevolg van schijnbaar kleine en onbelangrijke zaken.

Ik zou er vele voorbeelden van kunnen geven. Om een bekend beeld te gebruiken, dat een collega van mij reeds eerder hier aanhaalde: wanneer iemand tegen de jonge Hitler had gezegd: Jongen, wat teken en schilder jij aardig, ga zo voort, dan zal ik zo nu en dan wel een schilderijtje van je kopen, zou Duitsland en een groot deel van Europa veel ellende bespaard zijn gebleven. Maar het tegengestelde gebeurde en werd tot een knooppunt in de historie van deze tijd.

Mogelijk denkt u aan de eerste wereldoorlog als een belangrijk iets. Maar het werkelijk belangrijke lag eerder

in de revolutie onder de arbeiders in de jaren 1890 tot 1910. Daar werden de spanningen van zakelijke aard en de strijd om macht en gezag geboren, die later, in 1914, tot een wereldoorlog zouden voeren.

Zo kan ik doorgaan. Het werkelijke knooppunt in de historie is meestal een betrekkelijk kleine en schijnbaar onbelangrijke gebeurtenis.

Zonder liegen: het is eens gebeurd, dat de trap, een heel stevige, die iemand tegen zijn achterwerk kreeg, de mens zodanig veranderde, dat hij het uiteindelijk bracht tot president van de Usa. Hij werd overigens later vermoord en volgens mij had hij het eerlijk verdiend. Neen, ik doel niet op J.F. Kennedy. Die had beter verdiend. Kennedy verdiende wel het een en ander, maar zeker niet, dat hij vermoord zou worden.

Die ander verdiende, dank zij zijn presidentschap, zeer veel en dat hij vermoord werd, was niet meer dan zijn verdiende loon.

In de geschiedenis moet je met dergelijke zaken rekening houden, maar dit is gemeenlijk eerst na veel onderzoek en achteraf mogelijk. IK wil het zo formuleren:

Een werkelijk knooppunt in de geschiedenis is een kleine gebeurtenis, waardoor een mens zijn werken anders richt, zijn remmingen en beperkingen verliest en daardoor zijn dromen durft na streven, zonder ook maar aan iets anders te denken.

Dat was het.

x Is het een dergelijk knooppunt, waardoor wij tot nu toe voor een derde wereldoorlog gespaard bleven. Heeft iemand schilderijtjes gekocht of zoiets?

- Dat er tot op heden geen nieuwe wereldoorlog uitbreekt, is te danken aan het feit, dat in een van de grootste landen een partijleiding aan het bewind is, die zich alleen kan handhaven tegenover de militairen, wanneer zij de haviken onderdrukt.

Velen van u vragen zich nu meteen af, wat dan wel het belangrijkste is in deze periode. Wel, het allerbelangrijkste zou kunnen voortkomen uit het feit, dat er eindelijk eens iemand komt, die niet gaat praten over de noden en eisen van de derde wereld, maar die spreekt over de rechtvaardigheid van mensen onder elkaar. Zou zo iemand er in slagen de gewone mensen voor zijn denkbeeld te winnen, dan zou er de eerste eeuw geen derde wereldoorlog meer mogelijk zijn.

Wanneer dergelijke knooppunten vlakbij liggen, kun je wel enkele mogelijkheden overzien, maar wat er wezenlijk zal gaan gebeuren en welke invloed daarbij veroorzakend is, kun je, zoals reeds gezegd, eerst naderhand geheel overzien.

Overigens kun je soms dingen voorspellen, door uit te gaan van vermoedens, maar die heb ik in dit verband niet. Toen bij het begin van het verenigingsjaar een van ons voorspellingen moest geven, vroeg hij mij, wat hij volgens mij daarbij zou kunnen zeggen.

Ik zeg: vertel de mensen maar, dat er nogal wat aardbevingen komen zo hier en daar. Waar? vroeg hij. Ik zeg: ook in Nederland, Italië, Duitsland enz. Weet je het niet nauwkeuriger? vroeg hij. Ik zeg: neen, ik weet alleen, dat het zal gebeuren.

Waarop hij dus hier een lezing gaat houden. U kunt het nog wel nagaan, wat dat is opgeschreven ook, naar ik meen. En wat zegt hij:

Ja, dan zijn er natuurlijk nog de gebruikelijke aardbevingen en andere natuurgebeurtenissen. De aardbevingen zullen mogelijk ook in uw land wel gevoeld worden, maar dat is voor u eigenlijk verder niet belangrijk.

Nu ja, die collega heeft op aarde nooit voor een krant gewerkt, dat is wel zeker. Begrijpt u, wat ik wil zeggen: Je kunt sommige dingen wel voorzien, maar dat hangt dan weer samen met zo ontzettend veel dingen, dat het moeilijk is te stellen, waar het knooppunt ligt, waaruit het gebeuren voort zal komen.

Maar bij mensen kun je soms zeggen, dat een mens tot leider wordt van anderen, doordat hij soms ophoudt zichzelf te misleiden danwel opeens zijn eigen illusies aan voldoende anderen weet over te dragen, zodat hij met vele anderen de droom als werkelijkheid gaat hanteren. In beide gevallen zal hierdoor ook iets veranderen in de menselijke geschiedenis.

x Wat noemt u illusies en dromen?

- Illusies en dromen zijn die beelden van de werkelijkheid die wij nooit waar zullen kunnen maken, omdat wij er wel steeds mee bezig zijn, maar er gelijktijdig toch niet geheel in kunnen geloven.

De mens kan alleen datgene waarmaken, waarin hij volledig gelooft en waaraan hij zichzelf volledig durft te wijden zonder voorbehoud of de vrees, dat hij in feite het onmogelijke nastreeft. Het nu onmogelijke. Want menigeen die zegt te streven voor een verre toekomst, doet dit om te voorkomen, dat zijn droom of misvattingen als zodanig kenbaar zullen worden.

Wanneer je een voorbeeld wilt van mensen met een mooie droom, waarin zij zelf niet geheel geloven, dan kunnen wij kijken naar bepaalde linkse groepen, die op het ogenblik steeds maar links spreken en rechts handelen, links spreken en rechts handelen, links spreken

Het is wel zeker, dat de mensen, die dergelijke dromen verkondigen, spreken over zaken, die nooit waar kunnen worden omdat zelfs de apostelen er niet in geloven.

Trouwens, kijk naar uw wereld. Je moet de mensen eerst een intens geloof in iets geven, voor zij bereid zijn zich voor dit doel enigszins te beperken. Eerst wanneer mensen zichzelf beperkingen op durven leggen, is er enige kans, dat zij datgene bereiken, wat zij nastreven.

Alle bereiking is gebaseerd op een offer of een beperking die je jezelf oplegt, zodat je de energie en de mogelijkheden en middelen kunt vinden, waardoor een verwerkelijking van je droom nader komt.

x Is droom en illusie niet juist de drijfveer voor de evolutie van de mens, zoals zijn streven naar vrijheid, zonder dat men werkelijk weet, wat vrijheid is. Maar door dit streven gaat er vanbinnen bij de mensen toch iets gebeuren....

- Geheel juist is dit niet. Vrijheid b.v. is geen feitelijk iets. Vrijheid is een sensatie in jezelf. Buiten je is het bereiken van vrijheid onmogelijk.

De droom over die vrijheid brengt de mens wel tot vreemde kronkelingen. maar daarvan wordt hij niet werkelijk wijzer, omdat hij steeds meent toch "vrij", onafhankelijk van alles en allen te kunnen worden, wat strijdig is met zijn wezen en zijn werelden.

De terugval ,die de mensheid voortdurend weer doormaakt, is te danken aan de illusies, die zij koestert, terwijl de voortgang die zij boekt, in geestelijke zowel als in andere zin, te danken is aan de offers, die zij brengt, wanneer zij opeens de bereikbaarheid van haar idealen beseft.

Om even een ander chapter er bij te halen : Elke mens is een kosmisch wezen. Elke mens behoort tot een totaliteit, ook wanneer dit door hem in zijn menselijke vorm niet wordt beseft. Dientengevolge zal in elke mens een voortdurende hunkering bestaan naar een eenheid met de totaliteit, hetgeen de mens in de stof echter pleegt te omschrijven als vrijheid en bereiking.

Dit is echter een innerlijke zaak, die niet van toepassing kan zijn op de wereld buiten je. Wat is immers vrijheid? Het is zeker niet het vermogen om alles te doen, wat je zou willen. Dit is stoffelijk onmogelijk. Eet maar eens drie maanden niet, omdat je dit wilt, dan val je toch wel heel erg af. Adem een tijdlang niet en kijk, of je met je wil in stoffelijke vorm verder kunt leven.

Kort en goed, je kunt eenvoudig niet alles. Werkelijke algehele vrijheid is zelfs menselijk niet mogelijk. Zolang je niet geheel alleen leeft en geheel en alleen op jezelf rekent, alles zelf doende, ben je als mens gebonden aan de anderen, die je mogelijkheden in de wereld gelijktijdig vergroten en beperken.

Toch hunker je innerlijk naar een vrijheid, die je op aarde verkeerdelijk omschrijft. Op aarde denk je, dat vrijheid bestaat uit algehele onafhankelijkheid. Werkelijke vrijheid is echter een besepte verbondenheid, waarbij het ik zichzelf waarmaakt in alle anderen, waarmede het contact heeft.

Zeker, dromen en illusies vormen al te vaak de drijfveren van het menselijke handelen. Maar het zijn niet bepaald de goede drijfveren. Voorbeeld? Het denkbeeld, dat mensen rechten hebben, waar zijzelf niets tegenover behoeven te stellen, heeft in menige westerse mogendheid mensen tot handelingen gebracht, waardoor zij al, wat zij tot nu toe bereikt hebben, in de waagschaal stellen en mogelijk verliezen, dit inclusief hun welvaart, hun geluk en hun gemeenschap.

Begin als mens steeds weer, met wat er vandaag is. Breng offers om waar te maken, wat je beseft, dat uit dit heden kan voortkomen. Dan bereik je iets. Dat is werkelijke evolutie en bewustwording.

x Indien die vrijheid bereikt wordt en er is niets meer om dit mee te vergelijken, iets wat zich onvrij gevoelt, zoals wij nu, dan is het een statisch geheel.

- Dan is het een statisch geheel, maar wel een, wat alles omvat en zo met een enkele wisseling van aandacht je steeds weer een nieuwe wereld openbaart met een volledige reeks van vredig en harmonisch te beleven ontwikkelingen, die elk in tegengelen zijn uitgedrukt, maar voor het ik als een geheel en dus als harmonie beleefbaar blijven. Over begrippen als vrijheid zul je dan natuurlijk niet meer denken. Je bent het eenvoudig, meer niet.

Maar ja, voor mensen zijn dergelijke woorden mogelijk verwarrend, zoals trouwens menselijke uitdrukkingen ook vaak een

soort dubbele bodem hebben. Waarom zegt een beleefd mens anders: ik neem de vrijheid, voor hij de grootste gehaktbal uit een schaal pikt? Of deze: een duitse officier ontmoet een dame, klapt met zijn hakken en zegt: Hab' die Ehre, terwijl hij haar de hand kust. Kennelijk denkt zo iemand, laten wij met de kleine stukjes beginnen, die Ehre komt later nog wel aan de beurt.

Ik heb mensen ook heel vaak horen spreken over democratie. Dat blijkt er dan steeds weer op neer te komen, dat een soort aristocratie de gewone mensen er toe beweegt hen te zien als de ideale vertegenwoordigers van het volk in al die zaken, waar dit volk toch niets van snapt. Dat is tegenwoordig democratie.

x Toch kan dat belangrijk zijn.

- Democratie kan volgens mij pas werkelijk bestaan, wanneer men niet meer uitgaat van gekozen vertegenwoordigers of iets dergelijks, maar van de absolute vrijheid van meningsuiting. Werkelijke democratie betekent immers, dat de mensen, sprekende met elkaar, elkander moeten overtuigen en zo tot een gemeenschappelijke beslissing moeten komen. Een dergelijke gemeenschappelijke beslissing is in de moderne z.g. democratie onmogelijk gemaakt, ofschoon het, gezien de huidige mogelijkheden, toch niet zo heel erg moeilijk zou zijn om overal in het land punten te vestigen, waar men over alle belangrijke zaken zijn eigen stem uit kan brengen.

Men stelt wel, dat de maatschappij te gekompliceerd is daarvoor. Maar ik stel, dat die maatschappij niet van zich uit gekompliceerd is, maar gekompliceerd wordt gemaakt door degenen, die het graag ook verder voor het zeggen willen hebben.

x Maar technische vragen dan, zoals open of gesloten Westerschelde?

- Publiceer alle gegevens daarover en vraag dan eenvoudig, wie er voor is en wie er tegen stemt. U kunt zeggen, dat dit dan geen juist oordeel oplevert. Maar ik stel daar tegenover, dat het technische oordeel ook het juiste oordeel niet kan zijn, zolang als experts elkaar nog voortdurend tegenspreken, zelfs indien zij uiteindelijk dezelfde beslissing wensen.

Om het parlementair uit te drukken: Deskundigen zijn zozeer strijdig in hun waardering, benadering en omschrijving van een probleem, dat wij, uitgaande van regionale of nationale belangen, niet zonder meer kunnen zeggen, dat beiden of een van die belangen werkelijk door een van de voorgestelde werkwijzen zal worden gediend. Gesteld kan worden, dat door een afsluiting van de Westerschelde in ieder geval de reeds lopende planning kan worden voortgezet en zo de investeringen goedge maakt kunnen worden, die door departementen in dit opzicht reeds gedaan zijn.

Duidelijk blijft echter wel, dat met een dergelijke afsluiting niet zonder meer rekening zal worden gehouden met regionale belangen, evenmin als met de mogelijkheden, gevaren die na een afsluiting zullen bestaan, of de wensen, die in de mensen te dien aanzien leven. Zeker bestaat geen volledig inzicht in de gevolgen voor zowel bevolking als milieu, voortvloeiende uit hetzij een openlaten, hetzij een afsluiten van onze zeearm. En lach nu niet te vroeg, want echt parlementaire taal is dit nog niet, dan horen er nog veel meer vreemde woorden in.

Ik stel, dat men door te veel uit te gaan van de mening

van een specialist men te weinig rekening houdt met het ondanks alle hoop op het tegengestelde nog steeds aanwezige verstand van het gewone volk.

Want een specialist is iemand, die een grote kennis op een zeer beperkt terrein bezit en op grond daarvan zich gerechtigd acht anderen zijn visie op elk ander gebied mede op te leggen. Het gewone volk gaat eenvoudig uit van hetgene ^{wat} het op dit ogenblik belangrijk acht en vraagt zich overigens daarbij evenmin als de expert af, wat voor het geheel de uiteindelijke gevolgen van een bepaalde beslissing zullen zijn.

x Het gewone volk wordt sterk beïnvloed door reclame en politiek. Ik ben het met u eens, dat dergelijke zaken de democratie tijdelijk in gevaar kunnen brengen. Maar u vergeet, dat hierdoor het volk de werkelijke feiten worden onthouden. Je kunt trouwens moeilijk de verkiezingen ingaan met het motto: Kies Jansen, want dat is de enige geheel eerlijke man, die wij konden vinden in de partij. Maar de wijze, waarop de z.g. zwevende stemmen steeds weer kiezen voor opposanten of nieuwe figuren, maakt wel duidelijk, dat ondanks alle politiek en reclame heel wat mensen de huidige vertegenwoordigers alleen maar kiezen bij gebrek aan betere keuzemogelijkheid.

De partijen proberen allen hun programma aan het volk te verkopen. Denk even na en je weet, wie de rekening zal moeten betalen, als je koopt. Dat is zeker niet de verkoper Maar bij alle kerken, partijen en andere predikingen is maar één enkel ding werkelijk belangrijk: Of de mens daarin ook de belevingen, de kracht en de zekerheid zal kunnen vinden, nu en op aarde, die hem beloofd worden.

In Miami was iemand, die mensen tamelijk duur land aan de kust verkocht. Wie het wilde zien na de koop, moest wel een boot huren, want dan bleek het onderwater te liggen. Dit noemde men flessetrekkerij. Maar wat dan te denken van iemand, die zegt: wanneer je alles doet, wat ik je zeg te doen, dan kom je later in de hemel? Boot of geen boot, je kunt niet eens kijken, wat je gekocht hebt en toch is de kans groot, dat je in de boot genomen bent. Maar dat is geen flessetrekkerij, dat is verkondiging. Maar ik wil nog even mijn spelletje spelen met u.

w a a n : het geheel van de beelden, die je jezelf aanmeet op grond van hetgeen je bij anderen veronderstelt te zien, zonder te beseffen, dat je het mis hebt.

e n v o u d : het vermogen alles onder één noemer te brengen en zo uit een geheel van invloeden tot een enkel denkbeeld te komen, dat kan worden omgezet in een daad.

d r o o m l a n d : denkbeeldig land, waarin vele mensen gaarne plegen te vertoeven, omdat zij de werkelijkheid ook al niet meer weten te verdragen.

t r a n s c e d e n t e m e d i t a t i e : een poging om in jezelf te keren middels een bepaalde sleutel, waardoor je innerlijke rust kunt verkrijgen, die je dan later zelf dient te bewaren. Bij dit laatste faalt men nogal eens.

c o m m u n i s m e : christendom omgezet in politieke termen, maar zonder vernoeming van God.

En daarmee moet ik sluiten. Goeden avond. (bekort)

d.d. 7 mei 1976

-0-0-0-0-0-

- 746 -